

**Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er]
euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam
s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam]
s[ecundu]m Curia[m]**

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Jn die corporis christi. Tex. eua[n]. Jo. ca. vi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70429)

In die corporis christi

ses exaltauit serpentē eneam (in deserto) eleuans illū in altrū super palū. Sicut em habet Numeri. xxj. populo israel percusso frequenter a serpentibus: mādato dei moyses serpentē eneam fecit. quē eleuatū aspicientes sanabant. Et fuit figura crucifixi quē appuit serpens imolatus i cruce. et nō erat sicut ille serpens videbatur: et veneno carebat. Vñ vt ibi dicitur. fuit positus i signū. (Sic exaltari) cruce (oportet filiū hoīs) Scdm Chryso. iō nō dixit: pedere ogez filiū hoīs: sed exaltari: quia honestū hoc videbatur audienti descendēs. Scdo vt ostēderet hoc. pgruere sue figure: in qua noie exaltatōis seu eleuatōis vtitur scriptura Tertio vt ostēdat se volūtariē ad passiōē venisse vñ multa nascit salus nob: et exaltatio chzo (vt omnis quē credit in ipm) p mortū. s. spei et charitatis tēdendo in ipm (non par) eterna morte: (sed habeat vitam) nō corporalē tm sed (eternā) Assimilatur autē se chzo serpenti. imo assimilauit eum de p moysen. Prio qz licz nō fuerit serpens p venenū peccati: tñ videbatur serpens. qz venit in similitudinē carnis pcti: vt dicit Rho. viij. S. po quia sicut de serpente venenū. et tyriaca contra venenū fit. ita factio veneno de serpente diabolo: deus voluit fieri serpens: vt fieret tyriaca cōtra venenū diaboli. In cuius signum Exo. vij. serpens moysi deuorauit serpētes magorum. Tertio qz serpens cū magna custodia ia obseruat oua. Que cū nō indigent foueri: tamē est sp circa ea ne ledāt ab aliquo. Et similit chz semp custodit suos. Barth. vlti. Ecce ego vobiscum sum vsq ad cōsummatōē seculi. Quarto serpens p artum foramen expoliat veterem pellem vt induat nouam. Similit chz stus p foramen mortis venit ad stolā immortalitatis. Lu. vlti. Oportebat chm pati et c. Quinto serpens obturat aures: ne audiat vocem incantantis. Et similit ebustus ne audiret vocem demonis tentantis: vel quotidie nos apud deū accusantis. Apoca. xij. Proiecer est accusator Dicitur autē eneus Pit no: quia tunc omnibus passiōū expoliri potuit sed nō confringi. Secūdo quia es nō est vni? natiue metalline: sed pluriū. sicut et chz qui

diuinā habet et humanā. Tertio prope sonoritate p dicationis. Est aut notandū qz cū dicitur. et testionū nostrū si accipitis: i h ingritudo humana notat. Dia em q men tiri nō pnt pbibuerūt testionū de hac p tate q de est trin? et vn? . s. ipe deus: vt patuit supra. Et ipe chz Bar. vi. Baptizant es eos in noie pātis et filij et spū sancti. Et angeli dicētes. Scrus: scrus: sanctus Et pphete illuminati a deo. Et tñ h testimonū multi maxime iudei nō accipiūt Et tñ ista fides deuote recepta valz pmo ad demonū expulsiōē. Nā cū notario fidei li apud Cōstantinopolim ducto a mago ad locū residentie demonū: vn? coy sedens in throno dicit: si veller tu? eē tu? Et rñdiss? se suū trinitatē: et se signasset: oēs demones aufugerūt. Et scdo ad tribulationū p pulsiōē. Nā sic dicit Dam. li. iij. Cū apud Cōstantinopolim tpe guls pestilētie rapt? i celū audiuiss? ab angel de cātari. Scete de? scete fortis: scete et miserū corū saluator: miserere nobis. et redies corā populo decāstet: cessauit oīs mortalitas. Tertio ad maloz p fusiōē et p uerionē. Nā cū qdā legat? vir scrus pcepiss? epm simoniacū decātare glia pātis et c. rogā deū si erat simoniac? q spm sanctū cui fecerat iniuriā nō posset noiare. ita factum est. Et sic ille dephesus pctm suū humiliter recognuit et penituit.

In die corporis christi Lex euang. Jo. cap. vi.

Aro mea vere est cibus.
et sāguis meus vere est
por? Qui māducatur me
am carnem et bibit meū sāguis
nē: in me manet et ego in eo. Si
cut misit me viuēs pater: et ego
uiuo propter patres. Et qui mā
ducatur me: et ipse uiuet ppter me.
Hic est panis qui de celo descen
dit Non sicut manducauerunt
patres vestri manna: et mortui
sunt. Qui manducat hūc panem
uiuēt in eternum

Alro mea vere ē (abus 7c.) Jo. vj. Quia sa-
 cramentū eucharistie nō p̄
 hūana lingua explicari: ne-
 q̄ hūano ingenio cōphendi. ideo pauca
 de ip̄o tractabim⁹: remittētes p̄ alijs ad
 sc̄m Tho. ij. q. xxxvij. 2. iij. v. vij.
 Quāntū ad p̄sens p̄tinet h̄c solū vo-
 lo declarare quō corp⁹ ch̄ri manēs i celo
 est in terra sub parua q̄ntitate: 2 i multis
 locis s̄l. Sciendū est q̄ Primo q̄ intel-
 lect⁹ intelligit q̄ corpus qd mutat de co-
 lore in colore. puta de albo in nigrū. aliō
 est ab albo colore 2 nigro: eo q̄ ipm cor-
 pus manet: 2 colores mutant leu trāseūt
 Et eodē mō intelligere op̄t q̄ substantia
 est aliud a q̄ntitate: q̄ eadē substantia mu-
 tat de parua in magnā q̄ntitate: 2 econ-
 uerso. sicut patz in lactis ebullitōe 2 p̄mi-
 xione farine. Hoc ē q̄ fundamētuz ma-
 gnū i ista mat̄ia intelligere q̄ substantia
 nō est sua q̄ntitas s̄ aliō ab ea. Et q̄ sic
 res h̄z ab albedine q̄ sit alba: ita habz a
 q̄ntitate q̄ sit q̄nta: 2 diuisibilz 2 magna 2
 parua ideo sicut sine albedine res nō ē alba
 ita sine q̄ntitate substantia nō est magna
 neq̄ parua: sed ē indiuisibil. vt dicit Arist. i
 li. Phys. Substantia ergo corp̄is ch̄ri p̄si-
 derata sine sua q̄ntitate est indiuisibilis.
 Sciendū est sc̄do q̄ inter agens creatum
 2 increatū ista est differētia q̄ agēs crea-
 tū nunq̄ facit naturā: sed sp̄ illam in om̄i
 sua actōe p̄supponit: et eā transmutat de
 forma in formā. Unde est causa solū for-
 me 2 consequēter cōpositi: non aut̄ mat̄e-
 ric. sicut videm⁹ q̄ ignis nō facit ligna s̄
 eret sub forma lignoz eadē trāsmutat: vt
 p̄fecta sit sub forma ignis: et nō est ab i-
 gne facta s̄ p̄supposita. agens h̄o increa-
 tum est causa nō solū forme: sed etiā ma-
 terie. Ex hac differētia sequit̄ alia. q̄ agēs
 creatū non p̄t totū in totū p̄uertere: sed
 p̄uertit solū s̄z p̄t: sicut ignis nō p̄uertit to-
 tū lignū q̄ntū ad mat̄iā 2 formā i ignē: s̄z
 cōuertit solum formam ad hunc sensū q̄
 abiecta forma ligni inducit formā ignis.
 Sed agens increatū totum transmutare
 potest in totum. Ad verba ergo p̄secrati

onis in hoc sacramēto: deus substantiam
 panis totā q̄ ad mat̄iā et formā p̄uertit
 in corp⁹ ch̄ri. 2 tñ q̄ntitas panis n̄ p̄uertit
 tur i q̄ntitate ch̄ri: s̄z manet subst̄tes p̄ru-
 te dei sine oi suba. Corp⁹ q̄ ch̄ri ē sub q̄n-
 titate panis: non q̄ sit motū de celo: s̄z q̄
 substantia panis q̄ erat sub tali q̄ntitate est
 effectū corp⁹ ch̄ri. Et q̄ p̄t de⁹ puū 2 ma-
 gnū panē sic p̄uertere: p̄t etiā esse corp⁹
 ch̄ri sub maḡ aut parua panis v̄l ho stie q̄n-
 titate. Et sicut q̄ simul deus potest duos
 aut mille panes p̄uertere: p̄t s̄l sub mult̄
 tis q̄ntitatib⁹ esse isto mō. s. fm q̄ aliqd
 dicit ē sub illa q̄ntitate ē sub q̄ erat. aliō
 qd qd ē p̄uertum in ipm. Tñ isto modo
 de⁹ p̄t substantiā celi ponere sub q̄ntita-
 te q̄nti mult̄. s. substantiā n̄ illi p̄uertez
 in substantiā celi. Dicam⁹ q̄ Caro mea p̄e
 est cib⁹. i. vere sumit s̄b specie cibi. i. panis
 qui vere in carnē meā est p̄uertus (2 san-
 guis me⁹ vere ē potus) i. vere sumit sub
 specie pot⁹. i. vini: quod vere in sanguinē
 meū est p̄ consecratōez mutātū. Notandū
 dicit vere. Primo fm Ch̄ryē. vt intelligā-
 tur ista nō esse dicta p̄abolice v̄l s̄litudi-
 narie: sed realiter et vere ita esse. Sc̄do
 fm eundē: vt intelligat̄ caro ista esse cib⁹
 aie non corp̄is. Tertio fm Aug. q̄ cū cib⁹
 bus sumat̄ ad sustentādā vitā exclusa fa-
 me et siti. null⁹ cib⁹ vel pot⁹ hoc p̄e facit
 p̄ter istum q̄ hoies imortales efficiat. Nō
 fit autem mentio de ossib⁹ 2 neruis q̄uis
 sunt in isto sacro: q̄a non cōsueuerūt ita v̄t
 re in cibū hois. (Qui manducat meā car-
 nem et bibit meū sanguinē) Ex hoc vide-
 tur q̄ sub veraz̄ specie sit cōicandū. Tñ
 2 alibi d̄. Nisi māducauerit̄ carnem filij
 hois et biberit̄ eius sanguinē: nō bibeat̄
 vitā in vobis. Ad hoc dicit̄. Tho. ij. q.
 lxx. q̄ licitū est coicare sub specie panis
 tñ q̄ntū est ex p̄e cōicantis: in q̄ d̄bz esse
 caut̄ etia neqd̄ sanguis effundat̄. qd̄ facile
 possz accidere in tanta multitudine ch̄ri-
 stian̄ i ppli. in qua multi sunt indiscreti. Li-
 citū inquantū est p̄pter piculū effusionis
 Et sc̄do q̄ p̄fecto hui⁹ sacri non cōstitū-
 stis vitā sed in consecratōe. Et ter t̄o q̄
 sacerdos ex p̄sona omniū v̄ truncz offerit.
 Quātū autē est ex p̄e sacramēti sc̄do.
 quia p̄fectur in vtro p̄. ideo ad illū ad

In die corporis christi

quem spectat p̄ficere sacramentū: spectat etiam vtrūq; lumere. id ē. ad sacerdotem. Hec ex illo. Ad id s̄o quod dicit. Nisi manducaveritis carnē zc. dicit idē super Jo. sic. Si hec s̄nia de sp̄uali mā ducatiōe intelligat dubiū nō habet. q̄cūq; enim p̄cipat de eccl̄astica v̄nitate. iue q̄cumq; ē in charitate. suscipit sp̄uali sac̄m̄ sub vtracq; specie. Qui s̄o sp̄ualit̄ nō māducat et bibit. sine charitate z p̄nt sine vita sp̄uali ē. Si aut̄ intelligat de māducatiōe sacramentali. qua. i. ipse species suscipit. tunc est dubiū. qz videbit̄ esse de necessitate salutis suscipere corpus ch̄i: sicut z baptizari: qd̄ greci p̄cedunt. eucharistiā pueris baptizatis exhibentes. habentes p̄ se v̄ctū Dionys̄ dicentis: q̄ p̄cepto cuiuslibz sacramenti debz p̄sumari in cōmunionē eucharistię. Sed Dionys̄ loquitur de adultis qui possunt habere actualē duōtione q̄ ad eucharistiā req̄rit. Dicendum est q̄ baptis̄m̄ ē necessariū q̄ ad adultos fm̄ vorū. q̄ ad alios aut̄ fm̄ actū. Eucharistiā s̄o nulli est de necessitate salutis q̄ ad actū. Nā rē huius sac̄m̄ adulti h̄re p̄nt voto p̄prio: pueri s̄o voto eccl̄ie qd̄ eis cōicat in baptis̄mo. Sed s̄o fm̄ hoc videbit̄ q̄ etiā sumptio sanguis fm̄ vorū erit de necessitate salutis. quod est contra p̄suetudinē aliquarū eccl̄iarū. in q̄bus solus sacerdos sub vtracq; specie cōicat. Ad hoc dicit q̄ antiquitus omnes cōmunicabant sub vtracq; specie: qd̄ adhuc in q̄busdam eccl̄iis servat: vt etiam ministri alia. is cōicent sub vtracq; specie. sed i aliq̄bus alijs servat vt solus sacerdos cōmunicet sanguini p̄p̄ piculū effusionis. Rectū est s̄ sententiā domini: qz cōmunicans corpori cōmunicat etiam sanguini. quia sub specie panis est corpus ex vi sacram̄ti. et sanguis ex cōcomitantia. Hec ex illo vbi supra: q̄busdā additis ex v̄ctis et aliūde. Est aut̄ notādū q̄ nullibi inuenire possum q̄ eccl̄ia ordinauerit sub v̄nica specie cōicidū. s̄ p̄suetudo ē: q̄ passim sic obtinuit. Dicit aut̄ aliq̄ q̄ cuz aliq̄ res ē de se laudabil̄ lz p̄suetudo possit deobligare ab illa: nō tñ obligat ad oppositū. sic cōsuetudo excusat me si nō cōis omni die vel oi die festo vt p̄sueuerit

ch̄iani: nō tñ obligat me ad oppositum: qn̄ possim omni die cōicare. Cū s̄ cōicare sub vtracq; specie sit laudabile: p̄suetudo nō videt̄ ad oppositū obligare. Et ideo si laic⁹ ex deuotiōe cōicet sub vtracq; specie: cessante piculo effusionis z oi fallo iuc̄icio quo ad fidē: dicit q̄ nō peccat mortaliter: imo forte laudabiliter agit. Si em̄ in eccl̄ia fuissent oēs cōicadi discreti: tāta fuisset sacerdotū copia vt pauci simul cōicare potuissent ad libitū: nunq̄ fuisset introducta ista cōsuetudo quā cernimus. Sibi aut̄ videt̄ q̄ ista res habeat sp̄em malit̄: et forte q̄ mortaliter peccat cōmunicans sic actiue et passiue: quia etiam si sit aliqd̄ de se laudabile: tamē p̄suetudo eccl̄ie obligare potest ad oppositū: quādo illud oppositū non est peccatū. Et p̄batō huius est: quia fm̄ sanctū Tho. in iij. eccl̄esia aliquid ad extinguendā quādam heresim obligauit ad celebrandū aliquāto tēpore in fermētato: que obligatio v̄ct̄ defuisse p̄ p̄suetudinē. Et eodē mō potest ex rationabili causa ordiari p̄ statutū vel p̄ p̄suetudinē q̄ sub altera tñ specie cōicet. Dicere aut̄ q̄ p̄suetudo nō possit ad hoc ligare est dicere: q̄ nec statutum ligare possit. qz eq̄ p̄ statutū z p̄ p̄suetudinē p̄ncip̄ p̄dere legē. In me manet z ego in illo. Per hec aut̄ s̄ba expōit dñs s̄z Aug. qd̄ sit ei⁹ corp⁹ māducare. Manducet cin. i. sp̄ualit̄ q̄ manet in ch̄o p̄ fidem charitate formatā. Qui s̄o nō sic manet in ch̄o: nō māducat. Nō tñ ista intelligitur fm̄ eūdē de his q̄ sacramentalit̄ tñ māducant. i. qui suscipiūt qd̄ sac̄m̄: sed tñ non sunt in charitate. Vel fm̄ Chrysostomus his verbis vult dñs declarare quod an dixerit: q̄ manducātes hunc panē habent vitam eternā. Nam qui manet in ch̄o s̄o viuens viuunt. Ideo subdit. Sic mihi sit me viuens pater et ego uiuo p̄p̄ patrē inq̄tum deus. quia ab eo habeo deitātē z vitam. et similiter inq̄tum homo. quia uiuo i p̄sona diuini verbi quam pater p̄ducit. Et q̄ māducat me i sacramentalit̄ et sp̄ualit̄. v̄ saltē sp̄ualit̄ tñ (z ipse viuet p̄pter me) quia s̄z talis efficit̄ mēbrū ch̄i et v̄n̄tur fontē totius vite. Hic est panis) s̄z caro mea (q̄ de celo descendit)

Augustinus

Chrysostomus

quia scz non semine virili sed celesti virtu
 te ppagata est: vt dicit Hilaf. (No) sup
 ple maducat hic panis (sicut maducauert
 ptes vti manna z mortui sunt) morte tē
 pali z efna fm Aug. qd non de oibz sed
 de qbusda intelligo. Nam z moyses in
 destro mortu⁹ est morte tpali sed no efna
 (Qui manducauerit hunc panem) modo
 predicto: q est veritas z non ymbra vt
 manna (viver in eternu) vita gratie z glo
 rie: qmuis inoziaf vita nature. Et intelli
 ge de maducate pfeueranter: ita q in tru
 ptio no influentat: q interruptio ē p mor
 tale peccatu. Est aut sciendu q hoc sa
 cramentu fuit institutu pno i recordari
 one dnice passiois: vt pz Lu. xxiij. Et se
 cudo in signu pcpue dilectiois. Na ma
 gnus amor est dare sua. maior dare suo s.
 mari⁹ dare se. Dado a se: magn⁹ amor
 est dare se i frēz et sociu: vt chris p carna
 tionē. et maior cu hoc dare se i m grm p
 dicatōez. z adhuc maior in exēplu p con
 uersatōez. z adhuc maior i pciu p passio
 nē. z maxim⁹ dare se i cibū p sacra cōione
 Na in alijs donū est aliq mō diuisū ab eo
 cui dat. sed ex cibo z cibato fit vnu indī
 uisum. Un amātes tūc sūme psueuerūt
 exprimere amorē suū: cū dicūt: dare ei d
 carnibz meis ad maducādū: z de sāguine
 ad bibendū. Tertio institutu est in ro
 bur pfirmatōis: qz sicut panis corp⁹ ita
 eucharistia anima pfortat. Quarto i nu
 trimentu vite spūalis. iuxta illd Joā. vj.
 Nisi manducaueritis carnē filij hoīs zc
 Quinto in viaticū pegrinatōis. vt patz
 in figura panis q refect⁹ est Helias. iij.
 Reg. xij. Sexto i pign⁹ z arrā etne here
 ditatis: iuxta illd Mat. vi. Ecce ego vo
 bificū sum vltz ad psumationem seculi.
 Septimo in sacrificiōne ppetio. Si ar
 debet digne sumi: optet q comedat: eo
 modo quo agn⁹ pascat qui figura ei⁹ fuit
 Ut igit comedendo declinet a malo: z fi
 ar bonū: debet primo comedi a circūci
 sis p veteris puerfatiois abolitionem. j.
 Coz. v. Epulemur nō in fermēto veteri.
 Fermentū em ē massa corrupta. z Secdo
 cū lactuec agrestibz: p amarā pstritionez.
 Job. iij. Anq comedā suspiro. Et tertio
 cū panibz azymis p pscie sinceritatē. j. ad

Coz. v. sed in azymis sinceritatis z veri
 tatis. Et qto renibz accinctis p strictā
 castitate. j. Reg. xij. Si mudi sūt pueri:
 maxime a mulieribz zc. Et qto pedibus
 calciatis: p immunitatē a terrenis affecti
 bus. in cui⁹ signū etiā chris pzi⁹ lauit dī
 scipuloz pedes q cōicārēt. Et sexto cuz
 baculis in manibz. p suppi⁹ sollicitā custo
 diā. Esa. xxx. Comedet es et bibetes sur
 gite pncipes arripite clypeū zc. Et septi
 mo i domo vna p oimodā pcordiam. Et
 octauo sil cū vicinis p fratnā charitatez z
 amorē. Et nono dz ee assus igni: p deuot
 iōis pcedentē feruorē. Et decio festinatē
 p auiditatē et dulcedinē comitantem. Et
 yndecimo totaliter per fidei integritatē.
 vorando caput et pedes. i. credendo dei
 ratē et hūanitatē chri. Et duodecimo si
 ne ossiū cōminutōez: p sacramētū. venerati
 onem. Sex autē vltime cōdicionēs vidē
 tur maxime ptrinere ad accessū ad bonum

Dnica prima post Trinitē.
 Ter. euang. Lu. cap. xvi.

homo quidā erat diues:
 et induebat purpura et
 bysso: et epulabat quoti
 die splēdide. Et erat quidā mē
 dicus nomine lazarus: qui iace
 bat ad ianuam eius vlcerib⁹ ple
 nus: cupiens saturari de micis
 que cadebant de mensa diuitz:
 et nemo illi dabat. Sed z canes
 ventebant z lingeant vlcera es
 ius. Factus est autem vt moret
 retur mendicus: et portaretur
 ab angelis in sinuz abrae. Noz
 tuus ē autem et diues: et sepul
 tus est in inferno. Eleuans au
 tem oculos suos cum essz in tor
 mentis: vidit abzaam alonge
 et lazarus in sinu eius. Et ipse
 clamans dixit: Pater abzaam
 miserere mei: et mitte lazarus
 vt intingat extremum digiti sui

1 causa institutio:
 2
 Lin 17
 22

3
 4
 5
 6
 7
 causa